

**PERHON KUNTA
TARKASTUSLAUTAKUNTA**

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2022

Kuva: Jyri Harju, MOL kampus

Tarkastuslautakunta 31.5.2023
Valtuusto 19.6.2023

SISÄLLYSLUETTELO

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TYÖSKENTELY.....	2
2. EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI	4
3. TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN.....	6
3.1. Taloudelliset tavoitteet	6
3.2. Toiminnalliset tavoitteet.....	8
3.3. Sivistyslautakunta	9
3.4. Tekninen toimi	11
3.4.1. Vesi- ja viemärlaitos	11
4. HENKILÖSTÖ	13
5. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA.....	15
6. KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI.....	15

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TYÖSKENTELY

Tarkastuslautakunta on suoraan kunnanvaltuuston alainen toimielin, jonka kunnanvaltuusto asettaa Kuntalain 121 §:n mukaan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

1. valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat; mm. tilintarkastajan valinta.
2. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
3. arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
4. huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
5. valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
6. valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi ja
7. valmistettava tilintarkastuskertomuksen käsittely valtuustolle.

Kunnanvaltuusto on 16.8.2021, § 64 valinnut tarkastuslautakunnan 1.8.2021 lukien kahdeksi vuodeksi:

Kellokoski Matti, puheenjohtaja
Syrjälä Toni, varapuheenjohtaja
Huopana Jani 25.10.2021 asti
Kivelä Markus, 26.10.2021 lähtien
Koskela-Nevalainen Kaisa
Joutsen Sirkka, jäsen

henkilökohtaiset varajäsenet:

Humalajoki Jussi
Tiala Helena
Kinnunen Ville
Peltonen Seija
Salmela Sanna

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2022 aikana yhdeksän kertaa. Esittelijänä toimii tarkastuslautakunnan puheenjohtaja ja sihteerinä on toiminut tarkastaja Maritta Hintsala, BDO Oy.

Työskentely

Tarkastuslautakunta on hyväksynyt tarkastuslautakunnan oman arviointisuunnitelman vuosille 2022–2025 ja työohjelman vuodelle 2022. Tilintarkastajan työohjelman merkittiin tiedoksi.

Kunnanvaltuusto päätti hankkia tilintarkastuspalvelut vuosille 2022–2023 sekä optiot vuosille 2024–2025 BDO Audiator Oy:ltä 13.12.2021 § 101. Päävastuullisena tilintarkastajana toimii HT, JHT Tuula Ylikangas.

Sidonnaisuudet on tarkistettu ja annettu kunnanvaltuustolle tiedoksi 12.12.2022 § 91.

Tarkastuslautakunta on kuullut kokouksissa johtoryhmän jäseniä ja lisäksi on kuultu rakennustarkastajan ja ympäristösihteerin katsaukset.

Kosek Oy:n Anne Koskinen ja Timo Lahtinen kertoivat katsauksessaan lautakunnalle elinkeinopalveluista, jotka Perhon kunta hankkii yhtiöltä.

Alakoulujen rehtori Pasi Kanniainen, ravitsemis- ja siivouspalvelujen päällikkö Sirpa Itäniemi ja kiinteistön hoitaja Sampo Tyynelä antoivat katsaukset lautakunnalle ajankohtaisista asioista.

Tarkastuslautakunnan jäsenillä ei ole Hallintolain 28 §:n mukaisia pysyviä esteitä ja luottamustoimista johtuvat esteet ovat henkilöittäin seuraavat:

Kellokoski Matti	<ul style="list-style-type: none">- Koneurakointi Kellokoski Oy- Milespakka Oy hallituksen jäsen
Syrjälä Toni	<ul style="list-style-type: none">- Hitsaus ja rakennuspalvelu Syrjälä Oy- Perhon Kehitys Oy, hallituksen jäsen- Ympäristö- ja terveyslautakunnan jäsen- Pelastus- ja turvallisuuslautakunnan jäsen- Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue- Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue, varavaltuutettu- teknisen lautakunnan varajäsen
Kivelä Markus	<ul style="list-style-type: none">- Markus Kivelä Oy- Perhon Biokaasu Oy- Kaustisen seutukunnan maaseutulautakunta, jäsen- Perhon kunta tekninen lautakunta, jäsen- Oksakosken kyläyhdistys, hallituksen jäsen
Joutsen Sirkka	<ul style="list-style-type: none">- ei esteitä
Koskela-Nevalainen Kaisa	<ul style="list-style-type: none">- ei esteitä

Tarkastuslautakunnan painopisteenä vuonna 2022 oli työohjelman mukaisesti kunnan koko toiminta.

2. EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Kunnanhallitus on 10.10.2022, § 237 on merkinnyt tiedoksi arviointikertomuksen ja antanut arviointikertomuksessa esitettyihin johtopäätöksiin, kysymyksiin ja kehittämisehdotuksiin seuraavanlaiset vastaukset ja jotka on saatettu kunnanvaltuustolle tiedoksi 24.10.2022, § 78.

1. Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota viemärlaitoksen tilikauden tulokseen, joka on talousarvioita huomattavasti heikompi.

Kunnanvaltuusto tarkasti vesi- ja viemärlaitoksen perus- ja kulutusmaksuja kokouksessaan 18.6.2018 §:ssä 35. Korotuksista johtuen laitoksen myyntituotot laskivat lähes 20 % arvioidusta. Lisäksi puhdistamon prosessien säädöissä oli ongelmia, johtuen verkostoon pääsevistä hulevesistä ja tämä aiheutti ph-tason säätöä kemikaalilla (lipeä).

2. Kiinteistö Oy Perhon Kartanon käyttöasteen lasku ja Perhon opiskelija-asunnot Oy:n käyttöasteen nousu.

Kiinteistö Oy Perhon Kartanon käyttöasteen lasku 1,5 % (96,5 -> 95) on normaalin käyttöasteen vaihtelussa, eikä siihen ole erityistä muutostekijää nimettävissä. Perhon opiskelija-asunnot Oy:n käyttöasteen paraneminen 12 %:lla (83 -> 95) johtui asunnoissa toteutetuista muutostöistä, joissa soluasunnot muutettiin (3 vuoden aikana) kaksioiksi ja asuntojen vuokrattavuus parani.

3. Konserniyhtiöiden tulisi kattaa menot liiketoiminnallaan saamista tuloista

Kunnanhallituksen lausunto: Kunnanhallitus yhtyy näkemykseen. Yhtiöittämisen yksi tärkeä peruste oli, että voidaan tervehdyttää yhtiöiden toiminta ja mahdollistaa toiminnan kehittäminen.

4. Tulisi kiinnittää huomiota kunnan omien kiinteistöjen ympäristön siisteyteen

Kunnanhallitus välittää näkemyksen lautakunnille tiedoksi ja toimenpiteitä varten. Perhon kunnan uuden kuntastrategian Puheista tekoihin, yksi keskeinen toimintakulttuurin muutostavoite on, että kunnan henkilöstöllä ja kuntalaisilla on yhteinen vapaus ja vastuu ylläpitää ja kehittää mm. ympäristön viihtyvyyttä.

5. Perhon Kehitysyhtiö Oy:n toiminnan laajentuessa saattaa olla tarpeen miettiä henkilöresurssien lisäämistä

Yhtiön hallitus vastaa yhtiön toiminnan järjestämisestä. Yhtiön hallitus on tiedostanut resursivajeen ja siihen etsitään ratkaisua yhtiön toiminnan vakiintuessa muutosvaiheen jälkeen.

6. Konserniyhtiöiden olisi hyvä tuoda valtuustolle esille toimintaansa laajemmin osavuosisikatsauksin.

Kunnanhallitus ohjeista konserniyhtiöitä asiasta.

7. Kunnan osarahoitus työmarkkinatukeen on 93.609 €

Kirjanpidon mukaan. Kunta pyrkii kaikin käytettävissä olevin keinoin (mm. työllisyyden kuntakokeilu ja eri työllisyyden edistämishankkeet) toimimaan siten, että työmarkkinatukikustannukset alenisivat.

8. Yhteistyö on ollut rakentavaa eri toimielinten ja viranhaltijoiden välillä.

Luottamuksellinen, avoin ja sujuva yhteistyö kaikilla tasoilla on edellytys kunnan toiminnalle.

3. TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

3.1. Taloudelliset tavoitteet

Vuoden 2022 taloudellisia tavoitteita

Ennakoiva ja vahva Kuntatalous

- vuosikate kattaa vähintään poistot: vuosikate 0,388 M€, poistot -1,338 M€
- kertynyttä ylijäämää: 5,292 M€
- lainamäärä korkeintaan maan keskitasoa 3 440 €/as: 6.445 €/as
- veroprosentit Keski-Pohjanmaan keskitasoa 21,60 %: 21,50 %

	TP 2021	TA 2022	TP 2022	TP-TA	muutos%
Toimintatuotot	3 775 931,00	2 721 590,00	2 854 056,12	132 466,12	4,64 %
Toimintakulut	22 887 602,00	24 619 000,00	24 459 124,05	-159 875,95	-0,65 %
Toimintakate	-19 111 672,00	-21 897 410,00	-21 605 067,93	292 342,07	-1,35 %
Verotulot	8 517 418,71	8 594 000,00	8 694 532,75	100 532,75	1,16 %
Valtionosuudet	12 906 119,00	13 629 840,00	13 673 179,00	43 339,00	0,32 %
Vuosikate	2 845 477,78	306 580,00	388 435,48	81 855,48	21,07 %
Poistot	1 678 312,03	1 361 980,00	1 338 466,46	-23 513,54	-1,76 %

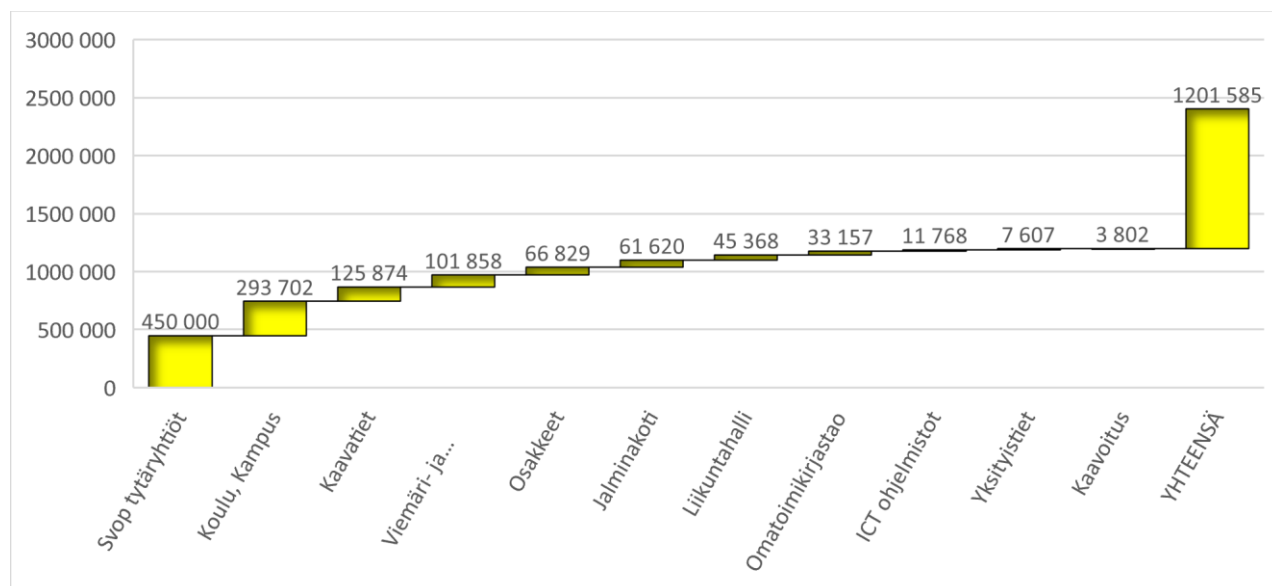
Perhon kunnan tilikauden 2022 alijäämä on 646.483 €. Edellisellä tilikaudella kunta teki tuloista 1.295.112 €. Toimintatuottoja pienensi 921.874 eur, kun kunnan taseessa olleet asunnot ja hallit siirrettiin tytäryhtiöihin. Käyttötalouden nettomenot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 1.571.522 eur eli 7 %. Suurin kasvu tapahtui henkilöstökuluissa 595.271 eur (9 %) Verotuloja saatiin 177.114,04 euroa (+2,0 %) edellisvuotta enemmän. Verotuloja kertyi yhteensä 8.594.000 euroa. Valtionosuuksia vuonna 2022 kirjattiin 13.629.810 euroa eli 767.060 euroa edellisvuotta enemmän.

LAINAKANTA	2018	2019	2020	2021	2022
Pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta	14 611 517,58	14 575 327,56	17 738 665,98	17 488 310,00	10 704 324,00
Lyhytaikaiset lainat muilta	2 000 000,00	4 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	6 393 004,00
Yhteensä	16 611 517,58	18 575 327,56	18 738 665,98	18 488 310,00	17 097 328,00
asukasmäärä	2824	2759	2708	2677	2653
laina/asukas	5882	6733	6920	6906	6445
laina/asukas Manner-Suomen kunnat (lähde Kuntaliitto)	3048	3352	3458	3466	3359
Nettoinvestoinnit	3 851 595,11	1 249 880,82	2 185 609,27	1 501 311,85	1 201 584,46

Lyhytaikainen kuntatodistuslaina 1 000 000 euroa maksettiin pois tilikaudella. Pitkäaikaisia lainoja uusittiin 6 000 000 eur ja maksettiin lyhennyksiä 390 982 €.

Viiden vuoden tarkastelujaksolla (2018–2022) lainakanta oli korkeimmillaan vuonna 2020 18 738 665,98 euroa. Sen jälkeen lainoja on maksettu pois ja tilikauden 2022 lopussa pitkäaikaista lainaa oli 17 097 328 euroa (485 810,42 euroa enemmän kuin vuonna 2018)

Investoinnit 2022

Suurimpia investointeja olivat: vuonna 2018 jätevesipuhdistamon uusiminen (2,0 M€), 2019 lukion peruskorjaus (1,0 M€), päiväkotit 2020 (2,0 M€) ja 2021 (1,3 M€), 2022 sijoitettiin tytäryhtiöihin lisää rahaa 0,45 M€ ja päivitettiin Kampuksen tilat lukion käyttöön 0,3 M€.

Tarkastuslautakunta

Kunnan kokonaislainamäärä on pienentynyt tilikaudella 2022. Tulevien investointien myötä lainamäärä tulee kasvamaan. Tarkastuslautakunta on huolestunut kunnan kasvavasta lainamäärästä asukasmäärän vähentyessä ja korkotason kasvaessa.

Tarkastuslautakunnan mielestä talousarvio tulee laatia mahdollisimman realistisesti, jotta se voidaan toteuttaa ilman useita lisätalousarvioita.

kiinnitti huomioita: kunnan osarahoitus työmarkkinatukeen on vuonna 2022 ollut 109.032,55 €

Arviointimenettely (KL 118 §)

Arviointimenettelyn kriteerit muuttuvat ja niitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022. Tällöin käytetään vuosien 2020 ja 2021 konsernin tunnuslukuja. Perhon kunnan osalta uudessa mittarissa vain konsernin lainat/asukas ovat kriittisiä. Konsernin lainamäärään laskeaan mukaan kunnan lainojen lisäksi tytäryhtiöiden ja kuntayhtymien lainat.

	2022		2021		2020	
Kriteeri 1						
Kunnan tase on alijäämäinen Eikä pystytä kattamaan neljässä vuodessa	+6215 M€		+5079 M€		+4129 M€	
Kriteeri 2						
Konsernin alijäämä/asukas yli 1.000 e ja ed. vuonna yli 500 e	+xxx €		+ xxx €		+ xxx €	
Kriteeri 3						
Konsernin vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 % (keltainen jos 80 -100 %)	51 %		137 %		144 %	
Kunnan tuloveroprosentti on väh, 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kuntien keskimäärin (keltainen < 1,5-1,99 %)	1,49		1,48		1,52	
Konsernin lainat ja vuokravastuut/asukas ylittää yli 50 %:lla kuntien keskimääräisen luvun	ei ylitä (ei lukua ehkä saatavana)		ei ylitä		ei ylitä	
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8 keltainen < 1)	0,4		1,1		1,3	

3.2. Toiminnalliset tavoitteet

Strategiset painopisteet ja -tavoitteet vuosille 2018–2023

Strateginen painopiste ja tavoite	Strateginen tavoite
Vuosikate kattaa poistot	Elinkeinojen mahdollistaminen
Kertynyttä ylijäämää	Yhdessä tekeminen
Lainamäärä korkeintaan maan keskitasoa	Viihtyisä elinympäristö
Veroprosentti Keski-Pohjanmaan keskitasoa	Palveluiden kehittäminen

Strategisten tavoitteiden toteutuminen

Elinkeinojen mahdollistaminen

- ✓ yrityksiä perustettu 13 kpl vuonna 2022 (31.10.saakka), sisältää myös yritysmuotoa muuttaneet yritykset
- ✓ uusia yrityksiä perustettiin 15 kpl ja lopettaneita yrityksiä oli 11 kpl, nettolisäys 4 uutta yritystä vuonna 2022 (lähde: tilastokeskus)
- ✓ tavoitteet elinkeinopalveluiden toteuttamiselle (Kehitysyhtiön kautta)
- ✓ Perhossa on useita menestyviä yrityksiä (Kauppalehden menestyjät)

Yhdessä tekeminen

- ✓ yritysmessut, koronan jälkeen ei ole järjestetty
- ✓ Perho-päivät elokuussa vuosittain
- ✓ yhdistystoiminta on piristynyt

Viihtyisä elinympäristö

- ✓ kolmannen sektorin aktivointi, kannustaminen ja osallistaminen viihtyisän ympäristön ylläpitämiseen

Palveluiden kehittäminen

- ✓ Ikääntyvien hyvinvoinnista huolehtiminen
- ✓ Lasten ja nuorten hyvinvointi
 - nuorten työttömien aktivointi
 - nuorten liikunnallisuuden lisääminen

Tarkastuslautakunta

suosittelee toimenpidesuunnitelman laatimista ja aikatauluttamista strategisten tavoitteiden toteuttamiseen.

Tarkastuslautakunta kiinnittää edelleen huomiota ympäristön siisteyteen ja suosittelee ympäristölautakuntaa huolehtimaan, että kaikki asutut asuinkiinteistöt ovat järjestetyn jätehuollon piirissä.

3.3. Sivistyslautakunta

Sivistys- ja vapaa-ajanlautakunta järjestää perholaisten varhaiskasvatus-, koulutus- ja vapaa-ajanpalvelut sekä vastaa siitä, että ne toimivat erityislainsäädännön edellyttämällä tavalla. Sivistyspalvelujen tarve kasvaa suunnitelmakaudella ikäluokkien kasvun myötä ja se vaikuttaa varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen palvelutarpeeseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää vuosille 2021–2023 aamu- ja iltapäivätoiminnan ja maksuttomien harrastusmahdollisuuksien vahvistamista koulupäivän yhteydessä sekä opiskeluhoollon vahvistamista perusopetuksessa ja toisella asteella. Esi- ja alkuopetuksesta muodostetaan kokonaisuus, joka mahdollistaa joustavan oppimispolun alun ja eri koulutusasteiden nivelvaiheita vahvistetaan. Uuden lukiolain toimeenpanoa ja lukiokoulutuksen uudistusta jatketaan sisältäen ylioppilastutkinnon uusimiskertojen laajenemisen. Oppivelvollisuuden jatkuminen 18 ikävuoteen asti ja toisen asteen maksuton koulutus aiheuttavat kunnille myös uusia kustannuksia.

Sivistystoimen vastuualueiden johtamista vahvistetaan työhyvinvointia edistävillä toimilla kuten työnohjauksella sekä tehtäväkuvien tarkennuksilla.

Opetuspalveluissa oppilasmäärän arvioidaan säilyvän vähintään ennallaan vuoteen 2024 saakka. Oppimisen haasteiden ennaltaehkäiseminen sekä oppimisen ja kasvun oikea-aikainen tukeminen on resurssien niukentuessa perusopetuksen, oppimisen tuen ja opiskelu-huollon seuraavien vuosien yhteinen haaste.

Keskeiset tunnusluvut	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022
Oppilaat alakoulu	383	355	348	352	342
Oppilaat yläkoulu	130	152	164	165	163
Oppilaat päivälukio	55	65	68	61	52
Oppilaat ammattilukio	1	4	6	1	0
Oppilaat 9 lk	46	58	58	54	55
Lukiossa aloittavien määrä- % ikäluokasta	46 %	58 %	58 %	54 %	31 %

Peruskoulun oppilasmäärä on kasvussa ja lukiossa oppilasmäärä on pysynyt vakiona.

Sivistystoimen toimintakulut ovat 29 % koko kunnan toimintakuluista.

	TP 2021	TA 2022	TP 2022	TP - TA
Toimintatuotot	473 196	312 830	336 985	24 156
Toimintakulut	7 376 428	8 263 310	8 280 599	17 289
Toimintakate	-6 903 232	-7 950 480	-7 943 613	6 867
Poistot	18 322	45 010	45 010	0

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan mielestä on hyvä hyödyntää hankerahoja toiminnassa. Tarkastuslautakunta suosittelee esittämään myös saadut eurot tilinpäätöskirjassa.

Tarkastuslautakunnan mielestä siirtymällä nykyisestä koulukuljetusmallista (lähes kaikilla mahdollisuus saada koulukuljetus) perusopetuslain 32 §:n mukaiseen viiden kilometrin matkaan, saadaan säästöjen lisäksi liikunnallisuutta lapsille.

3.4. Tekninen toimi

Teknisen lautakunnan tehtävänä on vastata kiinteistöpalveluista, yhdyskuntapalveluista, viranomaispalveluista, liikelaitokset sekä kunnan investointiohjelman toteuttamisesta.

Teknisen toimen kustannukset ovat 18 % koko kunnan toimintakuluista.

	TP 2021	TA 2022	TP 2022	TP - TA
Toimintatuotot	6 038 925	5 372 030	5 454 220	82 190
Toimintakulut	5 099 347	5 242 250	5 092 788	-149 462
Toimintakate	939 578	129 780	361 432	231 652
Poistot	1 341 381	1 110 160	1 228 453	118 293

Ruokahuollosta ja puhtaanapidosta siirtyi hyvinvointialueelle 10 henkilöä ja 20 henkilöä jäi edelleen Perhon kunnan palvelukseen.

3.4.1. Vesi- ja viemärlaitos

Perhon kunnan laskennallisesti eriytetty vesihuoltolaitos on muutettu vuoden 2015 alusta kirjanpidollisesti eriytetyksi taseyksiköksi. Vuosien 2018–2020 aikana hulevesijärjestelmään on tullut laajenuksena hulevesi rumpujen ja sivuojien putkitusta ja niiden tarvitsemia hulevesikaivoja. Näistä on muodostunut kaksi hulevesirunkolinjaa, jotka kulkevat asemakaava-alueen poikki Perhojokeen talousarvion 2021 laadinnassa hulevesijärjestelmä päätettiin eriyttää omaksi kustannuspaikakseen ja määriteltiin hulevesimaksu, joka perittiin ensimmäisen kerran asemakaava-alueen kiinteistöjen omistajilta syksyn 2021 aikana. Hulevesimaksua on peritetty asemakaava alueen kiinteistöiltä 25,00 €/v vuosien 2021 ja 2022 aikana. Vuoden 2023 alusta valtuuston päättänyt luopua hulevesimaksusta.

VESILAITOS	TP 2021	TA 2022	TP 2022	TP - TA
Liiketoiminnan tuotot	236 151,77	229 000,00	25 006,13	-203 993,87
Liiketoiminnan kulut	-130 747,19	-121 910,00	-161 827,63	-39 917,63
Toimintakate	105 404,58	72 994,00	63 178,50	-9 815,50
Sumu-poistot	-39 896,93	20 037,00	-37 660,34	-57 697,34
Tilikauden tulos	75 935,39	64 425,00	36 986,21	-27 438,79

Talousvettä laskutettiin vuonna 2022 yhteensä 190 571 m³. Laskutettua kuutiomäärää kun verrataan pumpattuun vesimäärään, on laskuttamattoman veden ns. vuotoveden osuus 3,7 %. Tästä valtaosa muodostuu pelastuslaitoksen vedenotosta paloposteista ja verkoston huuhteluun kuluneesta vedestä.

Talovesiverkostosta korjattiin yksi runkojohdon putkirikkoa Möttösen alueella. Verkoston korjaussuunnitelmaa ei vielä laadittu. Suunnitelman pohjaksi on täydennetty verkoston kartta-aineistoa.

Vesilaitos

Vesimittareita vaihdettu yksittäisiä rikkoutuneita. Laajamittaisen mittareiden vaihtourakka on budjetoitu alkavaksi 2022 ja jatkuvan vuosille 2023–2024. Tuolloin on tarkoitus aloittaa siirtyminen etäluettaviin mittareihin.

TUNNUSLUVUT	YKSIKKÖ	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022
Vesiliittymien määrä	kpl	1079	1089	1091	1093	1096	1098
Vesijohtojen pituus	km	230	230	231	232	232	233
Lasketun veden määrä	m ²	194 040	201 315	197 173	181 044	194 025	190 571
Vesimaksu (0 %)	€/m ³	0,90	0,90	0,90	0,90	0,90	0,90
Perusmaksu	€/v	45,00	45,00	45,00	45,00	45,00	45,00

Viemärlaitos

Jätevettä laskutettiin 72 195 m³ vuoden 2022 aikana. Verrattaessa puhdistamolle tulevaan jätevesimäärään, on viemäriverkoston vuotovesien osuus 54 %. Vuotovesien muodostumisalue näyttäisi olevan kirkonkylän pumppaamolle virtaavat viettoviemärit, mutta viettoviemäreiden osalta selvitys ei valmistunut vuoden 2022 aikana.

JÄTEVESI	TP 2021	TA 2022	TP 2022	TP - TA
Toimintatuotot	276 557,47	290 890,00	262 909,26	-27 980,74
Toimintakulut	-146 994,92	-131 040,00	-159 015,17	-27 975,17
Toimintakate	129 562,55	215 350,00	166 751,56	-48 598,44
Sumu-poistot	-189 355,82	-181 930,00	-185 388,10	-3 458,10
Tilikauden tulos	-105 639,34	-22 080,00	-125 207,12	-103 127,12

Viemärlaitoksen tulos on ollut pitkään alijäämäinen ja se on joutunut lainaamaan. Kunnanvaltuusto päätti 18.6.2018 §35 korottaa maltillisesti jäteveden kulutusmaksua 1,00 €/m³ ja perusmaksua 6,00 €/vuosi/liittymä, lisäksi suunnitelmassa on korottaa jäteveden kulutusmaksua vuonna 2025 lisää arviolta 1,13 €/m³. Vuonna 2018 on laskennallisesti arvioitu, että viemärlaitos kattaisi omatoimintansa vuoden 2025 korotuksen jälkeen ja olisi maksanut lainansa kunnalle vuoteen 2041 mennessä. Korotustarve olisi ollut vuonna 2018 laskennallisesti kulutusmaksuun 1,88 €/m³ ja perusmaksuun 6,00 €/vuosi/liittymä. Laskennassa käytetty oletuksena, että jätevesien määrä kasvaa maltillisesti vuosittain. Toteumat ovat kuitenkin olleet laskusuuntaisia korotuksesta lähtien ja trendi on jatkunut vuosina 2019 ja 2020. Tästä johtuen, on vuoden 2025 korotus tarve arvioitua suurempi.

Tarkastuslautakunta

Kiinnitti huomiota viemärlaitoksen tilikauden tulokseen, joka on talousarvioita huomattavasti heikompi ja alijäämäinen.

Onko kaikki viemärlaitoksen toimialueella sijaitsevat asutut kiinteistöt liitetty viemäriverkoston?

Lämpölaitoksen energiatuotanto sekä lämpölaitoksen käyttö ja kunnossapito toteutetaan ostopalveluna Perhon Energiaosuuskunnalta kulutuksen edellyttämässä laajuudessa. Lämpöverkoston hoito ja kunnossapito toteutetaan kunnan omana työnä. Verkostoa ei voida enää laajentaa, mutta päiväkotia voidaan liittää verkostoon, kun vastaava määrä kiinteistöistä puretaan ja poistetaan verkostosta. Lämpölaitoksen kattilan teho ei enää riitä kunnolla nykyiselle liittymä määrälle ja päiväkotia huomioiden purettavat kiinteistöt pitää tehon tarpeen entisellä tasolla. Laitoksen toimintavarmuutta parannetaan ennalta ehkäisevin huoltotoimenpitein. Palvelu pyritään tuottamaan mahdollisimman edullisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Kustannuksia nostaa merkittävästi se, että hakkeella ei voida tuottaa kaikkea tarvittavaa energiaa vaan osa joudutaan tuottamaan kevyellä polttoöljyllä.

680 ENERGIAHUOLTOPALVELUT							
	Tp 2021	Ta 2022	Ta-muutos	Ta+muut. 2022	Tp 2022	Poikkeama	Käyttö%
Toimintatuotot	532 971,93	565 560,00	-20 000,00	545 560,00	528 847,56	16 712,44	96,94
Toimintakulut	-430 432,15	-410 370,00	-110 000,00	-520 370,00	-559 587,07	39 217,07	107,54
Toimintakate	102 539,78	155 190,00	-130 000,00	25 190,00	-30 739,51	55 929,51	-122,03
Poistot ja arvonal.	-101 019,96	-97 690,00		-97 690,00	-97 775,88	85,88	100,09
Tilikauden tulos	1 519,82	57 500,00	-130 000,00	-72 500,00	-128 515,39	56 015,39	177,26

4. HENKILÖSTÖ

Perhon kunta on laatinut uuden suosituksen mukaisen henkilöstökertomuksen vuodelta 2022. Henkilöstökertomuksessa kuvataan mm. henkilöstön määrää, rakennetta, toimintaa ja kustannuksia. Henkilöstöä koskevien tunnuslukujen tarkastelu on tehty vuoden lopun tilanteen mukaan, joka ei ehkä parhaalla mahdollisella tavalla kuvaa koko vuoden tilannetta, mutta vertailtavuuden vuoksi on päädytty käyttämään aina samaa päivämäärää.

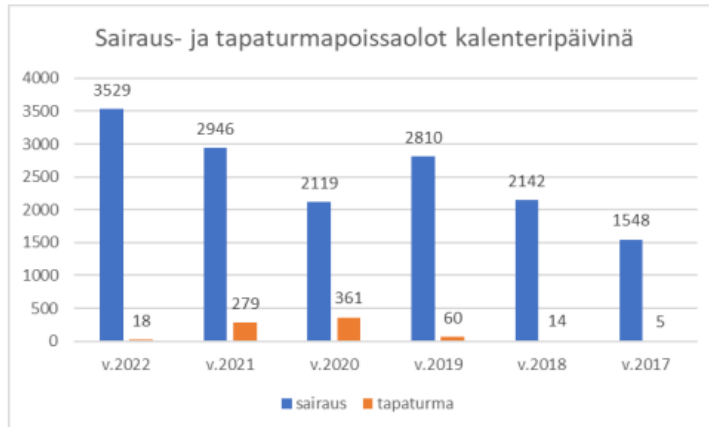
Perhon kunnan henkilöstömäärä 31.12.2022 oli 175 työntekijää, lisäystä edelliseen vuoteen on 10 henkilöä.

Määräaikaisten osuus oli 20 %, suurin osuus (24 %) oli kasvatusta-, sivistys- ja hyvinvointipalveluissa, pienin tekniset-, siivous ja ruokapalveluissa.

Kevan ennusteen mukaan vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeelle jääviä olisi seuraavan viiden vuoden aikana 35 henkilöä.

Vuonna 2022 sairaudesta johtuvia poissaoloja oli yhteensä 3529 päivää, joka on 584 päivää enemmän kuin edellisellä vuonna. Tapaturmista johtuvia poissaoloja oli yhteensä 18 päivää, vähennystä 261 päivää. Henkilöstön terveysperusteisten poissaolojen keskiarvo oli 20,3 kalenteripäivää/hlö ja 20,84 kalenteripäivää/henkilötyövuosi. Henkilöstöstä 11,57 % oli ilman sairauspoissaoloja.

Henkilöstökulut sivukuluineen olivat vuonna 2022 n. 7,6 milj. euroa, kasvua edellisestä vuodesta liki 0,6 milj. euroa (+7,8 %). Kasvussa näkyvät lisääntyneet sairauspoissaolot sekä palkankorotukset.

Palkallisten koulutuspäivien määrä laski ja palkattomien opintovapaiden käyttö lisääntyi selvästi aikaisempaan verrattuna.

Perhon kunnan työterveyshuolto järjestetään Työplus Oy:n kautta ja se kuuluu kaikille työntekijöille koko työsuhteen ajan. Vuonna 2022 työterveyshuollon kustannukset olivat 123.674,49 euroa, Kelasta saadaan korvausta noin 38.000,00 euroa.

Perhon kunnassa yhteistyöryhmä vastaa tyhy- toiminnan kehittämisestä. Talousarviossa on varattu rahaa toiminnan järjestämiseen. Kunnanhallitus päättää vuosittain yhteistyöryhmän valmistelemassa varatun rahan kohdentamisesta. Yksiköiden on mahdollista järjestää yksi tyhy- päivä kalenterivuodessa työajalla. Vuonna 2022 tyhy- toiminnan kustannukset olivat 6 856 euroa.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on hyväksytty kunnanhallituksessa 26.9.2022. Se sisältää tavoitteet ja toimenpiteet rekrytointiin, koulutukseen ja urakehitykseen, työoloihin, perhevapaisiin ja työajan joustoihin.

Epäasiallisen kohtelun hallinnan toimintamalli yt- ryhmän valmistelussa.

Väkivalta- ja uhkatilanteiden raportti uudistettu.

Henkilöstöilta on järjestetty 17.2.2022.

Työhyvinvointikysely on tehty loka-marraskuussa.

Tarkastuslautakunta

suosittelee esittelemään työhyvinvointikyselyn tuloksia henkilöstötilinpäätöksessä.

5. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Kuntalain 13 §:n mukaan valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle ja kuntakonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista.

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä.

Perhon kunnan hallintosäännön luku 11, 87–91 §:t määrittelee sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuut ja tehtävät toimielimille. Kunnanhallitus on edelleen antanut täydentävät ohjeet (13.5.2019 § 102) sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseksi.

Perhon kunta on valmistellut selonteon toimialoittain tehtyjen riskikartoitusten ja niistä laadittujen toteumaraporttien pohjalta. Selonteossa ei ole tilikauden aikana raportoitu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan puutteista, joista olisi aiheutunut merkittävää haittaa kunnan tai kuntakonsernin toiminnalle.

Kuntakonsernissa pyritään kehittämään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessia toimialojen, tytäryhtiöiden ja liikelaitosten erilaiset tarpeet ja toteutusresurssit huomioiden. Tavoitteena on ennakoida toimintatavoilla muuttuva toimintaympäristö ja hyödyntää uudet mahdollisuudet.

6. KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Perhon kunnan markkinoilla tapahtuvien toimintojen yhtiöittäminen toteutettiin vuonna 2021 niin, että Perhon kunta merkitsi osakkeet Kiinteistö Oy Perhon Kartanon ja Perhon Kehitysyhtiö Oy:n tekemästä suunnatusta osakeannista. Kunta sijoitti vuokratilat Kiinteistö Oy Perhon Kartanoon ja teollisuustilat Perhon Kehitysyhtiö Oy:n osakeannin yhteydessä apporttisijoituksina. Vuosi 2022 on ollut ensimmäinen kokonainen toimintavuosi yhtiöittämisen jälkeen.

PERHON KEHITYSYHTIÖ OY

Kunnan 100 % omistama yhtiö, jonka tehtävänä on toimia kunnan alueella yritys- ja elinkeinotoiminnan yleiseksi kehittämiseksi.

Yhtiön toiminnan kannalta merkittävänä asioina tarkastettiin tilojen vuokratasoja siten, että tiloista syntyvä vuokratulo kattaa kiinteistöstä aiheutuvat kustannukset. Päivitetyt vuokrasopimukset tulivat voimaan 1.8.2022. Vuokrankorotukset, joista on tiedotettu tilojen vuokralaisille, jatkuvat vuosien 2023, 2024 ja 2025 aikana. Perhon kunta pääomitti yhtiötä 150 000 eurolla yhtiöittämisessä syntyneen myyntivoiton johdosta.

Strategisena tavoitteena oli

- kunnan elinkeinotoiminnan aktivoiminen vahvistamalla yritysten toimintaedellytyksiä, mittari työpaikkojen määrän kehitys
⇒ *tietoa ei saatu*
- uudet yritykset Perhoon toiminta- ja toimitilaratkaisuilla
⇒ *mittari: yritysten määrän positiivinen kehitys, myyty kuusi tonttia yhtiöille*
- luonto ja matkailutoiminnan vahvistaminen
⇒ *rahoituspäätös oli kielteinen, ei toteutunut*
- Perhon kehityksen toiminnan vakauttaminen
⇒ *mittari: positiivinen tilinpäätöksen tulos, ei toteutunut*
- Raportointi puolivuositain
⇒ *annettu katsaus elokuun osavuosikatsauksen yhteydessä, toteutuu*
- Toimitilainvestointien käynnistäminen
⇒ *Makrohallin muutostyöt; toteutuu*

PERHON KUNNAN OMISTAMAT ASUINKIINTEISTÖT

Yhtiö	Kunnan omistus%	Käyttöaste-%	Vuokra €/m2	Tilikauden 2022 tulos
Kiinteistö Oy Perhon Kartano	100 %	94,80 %		62 657,23
Eeronkuja			7,64	
Kiveläntie 855			8,00	
Kiveläntie 855			5,25	
Keskustie 12			7,23	
Kinniläntie 2-4			7,15	
Jaakonkuja 6			8,10	
Kalliontie 2			6,08	
Lehdontie 3			6,06	
Mäntykuja 4			8,60	
Vehmarsuontie 16 a			7,00	
Vehmarsuontie 16 b			10,00	
Perhon Opiskelija-asunnot Oy	100 %	87,20 %	8,50-9,50	1 216,13
As Oy Rivihiekka	65,9 %	100 %	5,25	0,00
As Oy Perhonjokiranta	60 %	100 %	10	0,00
As Oy Perhon Paroni	100 %	perustettu 2022	n/a	-845,28

Strategisena painopisteenä yhtiöillä on ollut

- selvittää mahdollisuudet ulkoistaa kiinteistöhoito paikallisille yrityksille
⇒ *toteutunut*
- yhtiöiden toiminnan vakauttaminen yhtiöittämisen tapahduttua
⇒ *pääosin toteutunut*
- talouden raportointi puolivuositain
⇒ *toteutunut*

Tarkastuslautakunta

suosittelee pohtimaan, voisiko yksi yhtiö ”Perhon vuokratalot Oy” hallinnoida nykyisiä asuntoja omistavat yhtiöt?

8. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta esittää kunnanvaltuustolle, että

1. valtuusto hyväksyy vuoden 2022 tilinpäätöksen ja
2. vuoden 2022 taloutta ja hallintoa hoitaneille toimielinten jäsenille ja viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilintarkastuskertomuksen mukaisesti edellyttäen, että valtuusto hyväksyy talousarviolitykset tilikaudelta 1.1.-31.12.2022.

Perhossa 31.5.2023

Matti Kellokoski
puheenjohtaja

Toni Syrjälä
varapuheenjohtaja

Markus Kivelä
jäsen

Sirkka Joutsen
jäsen

Kaisa Koskela-Nevalainen
jäsen

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 18 pages before this page

Dokumentet inneholder 18 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 18 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 18 sider før denne side

Detta dokument inneholder 18 sider före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende